

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיית הגורני והגסידות
לאורו של האדמו"ר מקוואלין י"ט אהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

יר"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

מאורו שלום הפלוג השבועי שלך

הרב נועם צחור
נכתב ע"י התלמידים

לעילוי נשמת ראובן בן חסן יפת ז"ל
חנוכה תשס"ז

מבנה העולמות
הקדמה לספר הזוהר

בהקדמה זו טרם נתחיל ללמוד בזוהר הקדוש נדבר על הבורא והעולמות שברא. ראשית יש להקדים ולומר שאין בידנו שום דרך כלשהיא להבין את עומק סודות הבריאה שהיא באור א"ס, וכמשמעו אין לו סוף. ועל כן כל אשר יש בידנו לעשות הוא מתוך ה"יש" להבין את גדלות הבורא.

- א. אנו מבחינים בד' עולמות שלמעשה מתחלקים לאין סוף עולמות וסימנם אב"ע. אצילות, בריאה, יצירה ועשייה. וכשאנו מתבוננים בעולמות הללו ובקצת ממה שיש לנו אנו מתחילים להבין את גדלות הבורא ואנו מצוים לגדלו ולהללו ולרוממו ולהאדיר את שמו ולקיים את צותיו ולאהוב אותו.
- ב. העולם הגבוה ביותר קרוי אצילות, העולם שמתחתיו נקרא בריאה, העולם שמתחתיו נקרא יצירה, והעולם שמתחתיו נקרא עשייה.
- ג. עלינו לדעת כי יש בין כל העולמות הללו חיבור וקשר שמאחדם אחד עם השני וזה בזה בכל פרט ועניין.
- ד. על מנת להבין מה זה העולמות ושלא תהיה טעות בידנו הנה מבואר, שבעולם האצילות יש גם אצילות בריאה יצירה ועשייה. רק שהאצילות בעולם האצילות יקרא אצילות דאצילות, בריאה דאצילות, יצירה דאצילות, ועשייה דאצילות.
- ה. מה שאמרנו על עולם האצילות קיים בכל עולם ועולם בעולמות אב"ע. לדוגמא – בעולם השעייה יש עשייה דעשייה, יצירה דעשייה, בריאה דעשייה, אצילות דעשייה. ואחר כך יבוא עשייה דיצירה, יצירה דיצירה, בריאה דיצירה אצילות דיצירה, ועל זו הדרך כולם.
- ו. ודע כי כל עולם ועולם מתחלק לאלף מאתיים וחמישים עולמות, וכך זה הולך בפרטים שונים.
- ז. בתפילת שחרית, בכל בוקר מתחיל כל יהודי בפרשת העקדה, הקרבנות והקטורת, שהם בעולם המעשה, פעולות מעשיות ועל כן הוא נמצא בעולם העשייה עד הודו. [יש נוסח אחר בתפלה עד ברוך שאמר].
- ח. לאחר מכן עוצרים ואומרים קדיש. קדיש זה הוא המחבר [חיבור] העשייה עם היצירה, כי אין בא"ס והעולמות שברא שום פירוד וחלוקה כלל.
- ט. מהודו [או ברוך שאמר] אנו מצויים בעולם היצירה, אנחנו משבחים את הש"ת "יהי כבוד", אשרי, הללי נפשי, הללו את ה' מן השמים, אל בקודשו, ויברך דוד, ושירת הים. כשמסיימים אומרים קדיש [חיבור בין העולמות] חיבור לעולם הבריאה.
- י. לאחר מכן אנו אומרים "יוצר אור ובורא חושך" קדו"ש קדו"ש קדו"ש, שמ"ע יחוד הו"ה, עולם הבריאה.

מבנה העולמות

- יא. תפילת העמידה היא בעולם האצילות. באצילות אנו עומדים כי באצילות אסורה הישיבה.
- יב. עד כאן היינו בעולמות בי, ע ישבנו, עשיה עד בריאה – באצילות עומדים ומה אנו עושים באצילות? אנו מעלים ומעלים את העשייה ליצירה, ואחר כך את העשייה והיצירה אל הבריאה, וממנה את העשייה היצירה והבריאה אל האצילות.
- יג. בחזרת הש"ץ אנו אומרים קדושה, "נקדישך", כמלאכים, כי הקדושה ב"יוצר" [עולם הבריאה] זה מעין סיפור מה המלאכים עושים לכבוד הבורא יתברך, ובחזרה אנו פועלים ממש כמלאכים לכבוד הש"ת "מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל".
- יד. בסיום העמידה אנו יורדים. מתחילים "אשרי" עולם הבריאה, ואנו אומרים "ובא לציון גואל" וקדושת "ובא לציון" הוא לנעילת שערים.
- טו. גם כאן אנו מחברים בין העולמות ועל כן אנו אומרים קדיש תתקבל.
- טז. לאחר הקדיש אנו יורדים ליצירה, "בית יעקב" היום יום, מזמורי תהילים שהם תפילות היצירה, וגם כאן יש קדיש לחבר בין העולמות.
- יז. כאן אנו אומרים "קוה אל הוי"ה" – חיבור אל עולם היצירה, והוא רמוז ב"אין כאלקינו" [יש בו סימן אמ"ן] א. אין כאלהנו ב. מי כאלהיו, ג. נודה לאדוננו. וכו'.
- יח. וממשיכים ל"עלינו לשבח" שהוא גם הורדת המסך.
- יט. הנה ראית כי עלינו את ד' העולמות וירדנו אותם בכל תפלת השחר, אבל הם לא ד' העולמות אלא מיליארדים של עולמות, אם כן, מהו תפקידם של העולמות?
- כ. עולם העשייה – עולם זה כולל בתוכו לא רק את כדור הארץ, ואת כל היקום עם כל הכוכבים ומעכת השמש שלנו, את הירח והמזלות, אלא גם מה שיש מעליהם, שבעה רקיעים וההיכלות והמחלקות שיש בהם.
- כא. דע כי עולם העשייה נקרא גם עולם הגלגלים, היות והוא בתנועה מתמדת ונע ומסתובב ללא הרף, ואין שם טעות של אפילו שנייה אחת, כי טעות קטנה שבקטנות תביא לחורבן העולם. מעולם זה עולים לעולם היצירה.
- כב. עולם היצירה הוא עולם המלאכים. כי כל היצירה כולה מה שראינו בעולם דומם צומח חי ומדבר, [דצח"מ] וארבע יסודות [ארמ"ע] אש רוח מים ועפר, כולם הם חלקים של עולם העשייה. ועולם העשייה כולל אותם, אך עולם זה נמצא תחת השגחה וניהול של עולם היצירה.
- כג. כל מה שיש בעשייה יש כנגדו ביצירה. אך מה שיש ביצירה דק ממנו וזך ממנו יותר ויותר גבוה. בעולם זה יש מלאך הממונה על השמש והירח, המלאך הזה הוא לא בודד, אלא הוא ראש ומנהיג של צבא מלאכים. ודע כי השמש עצמה מבצעת מספר פעולות בעת ובעונה אחת, משחירה ומלבינה, משחירה את מי שמשותף ומלבינה את הכביסה התלויה על החבל.
- כד. דבר הנחשף לאור צבעו דוהה, ומצד שני יש מי שצבעו משחיר, לכל פעולה יש מלאך ממונה שמשגיח עליו. כך הם הירח והכוכבים. [בכתר מלכות] נאמר שלכל כוכב יש השפעה על תקופות ושעות במהלך העולם שלנו, והם משפיעים על מציאות העולם.

מבנה העולמות

- יש כוכב שמשפיע על היהלומים, ויש על המתכות, יש כוכב שצבעו אדום [מאדים] שמראה על מלחמות ומחלוקות, כשהוא שולט ברקיע הוא גורם למלחמה ומחלוקת. כה. והבן היטב כי אין הכוונה שאין לאדם בחירה, אלא שבעת שליטת כוכב זה יש יותר מתח ונטייה להתגרות קיצונית, וממילא המלחמה קרובה לבוא מזמן אחר. כו. כך יש לכל מערכת הכוכבים אין ספור תפקיד, והתנהלותם כל רגע אינו דומה לחברו, ותנוחתם ומיקומם שונה והכל מורה על מה שצריך להיות, אך הוא ההבדל בין בני אברהם יצחק ויעקב, לעובדי עכו"ם, כי אנו מאמינים בני מאמינים יודעים, שלמרות שיש שליטה של כוכב זה או אחר, קיימת בחירה חופשית והשגחה של הבורא יתברך, ולמרות השגחתו זוהי גזירת השי"ת.
- כז. תורתנו אינה כופרת בהשפעת הכוכבים אלא מדגישה את השגחת ה' וחסדיו עמנו, כדוגמת שני בני אדם שחולים באותה מחלה. ושניהם הולכים אל אותו רופא, ושניהם מקבלים את אותה תרופה ובאותו המינון. אחד לא עלינו, לא הבריא וחברו הבריא וחזר לאיתנו הראשון. והבן כי זו גזירת השי"ת שלאחד התרופה תעזור ולחברו לא. כח. עולם היצירה הוא מערכת של מלאכים שממונים על כל הנבראים בעולם העשייה, והמלאכים הם אין ספור. יש מלאכים ששייכים לחס"ד, [ימין] ויש לגבורה [שמאל]. יש מלאכים ששייכים לקו האמצע [תפארת] ואמר הגאון [מולנא] שיש מלאכים ששם מסתיים באותיות א"ל, ויש באותיות י"ה, ויש באות י"ן.
- כט. א"ל – מיכאל, גבריאל, מלכיא"ל, רפאל [וכו'] שהם מצד הימין והחס"ד. ויש באותיות י"ה – ואין להזכירם במילה שלמה אלא רק באותיות כגון טפטפ"ה. שהוא מממונה על החכמה, או מלאך בשם צדק"ה. ויש מלאכים שמסתיים שם באות י"ן שהם קו האמצעי הממזג ומחבר את שני הקווים יחד כמו מטטר"ן.
- ל. יש מלאך שממונה על כל יום. שלוש מאות שישים וחמשה מלאכים ברקיע כנגד ימות השנה, וכאשר אנו קמים משנתנו בשחר, ומורידים את רגלנו לקרקע, משביע אותו המלאך של אותו היום את האדם ומבקש ממנו, אל תעשה היום משהו נגד רצון ה', ואמר מוהר"ח שזהו מזלו של האדם שלא עבר עבירה באותו היום – הוא זה שמשיג עליו, והוא שאמרו עליו חז"ל שמלאך זה הוא בחינת סגור של אותו היום.
- לא. בעולמות הכל הדדי, אנחנו צריכים אותם והם צריכים לנו. הם מקבלים מאתנו ומעלים לקב"ה, והשי"ת נותן להם והם מעבירים לנו, וכמובן, הם מקבלים שכר על שליחותם. רפואה, פרנסה, חכמה גידול בנים שלום ומלחמה.
- לב. ודע כי יש מלאכים בעלי עיניים, שכל צורתם עיניים ותפקידם עפ"י דברי רשב"י, לראות ולצלם ולתעד את כל מעשה האדם. "דע מה למעלה ממך עין רואה", והם הקרויים מארי דעינין.
- לג. ויש מלאכי אודנין, שיש להם מכשירי האזנה וציטוט, ותפקידם לתעד את הקול כדברי הזוה"ק, אפילו אדם הכה על השולחן נברא ממכה זו מלאך, אם המכה הייתה לצורך נברא ממנה מלאך טוב, אך אם מכה זו הייתה מכעס נברא ממנה מלאך רע. וכדברי הזוה"ק אין קול שהולך לריק, כי יש למעלה אוצר שמצדו הימני הכל חיובי ומצדו השני הכל שלילי.

מבנה העולמות

- אך יש תמיד אפשרות לתקן, בעוד האדם בחיים, ולהפך את הרע לטוב, ועל כן כל בעל נפש שחס על נפשו, ויש לו רגישות גבוהה ומפותחת נזהרים אפילו בתנועות גופם.
- לד. ויש בעלי כנפיים שכל גופם מכוסה כנפיים, והם טסים ומהירים להעביר מסרים ועדיויות להציל ולהושיע, ושי בעלי ידיים שהם רצים לסייע לרפאות לתמוך לדחוף לתקן – לפעול ויש בעלי רגלים שרצים לעשות חפץ ה', ויש עומדים ששרים ומהללים לשי"ת, ויש מלאכי שלום, וכל אחד יש לו תפקיד משלו והוא אינו מתערב בתפקיד אחר, על מנת שלא ישרפו. לה. ודע כי יש מלאכים בעלי פה שתפקידם להודיע ולפרסם ולהכריז ברקיע, בת פלוני לפלוני, לידת האדם, או ל' ימים לפני פטירת אדם יותא קול ברקיע על ידי אותם מלאכי פה, שמודיע על בואה של אותה נשמה. או שממשלה פלונית תעלה ואחרת תרד, שמחה ושלוש, רעב ל"ע על כל כרוז יש מלאך משלו.
- לו. ואחי כלבבי דע כי באותם ל' ימים שבו יוצא הכרוז ומודיע על פטירת האדם יש אפשרות לתקן ולשנות והוא הזמן שעליו אמרו חז"ל "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". ואם נשב ונדבר בעולם המלאכים נמצא שאין סוף לזמן ולא יסתיים הדיבור. כי יש הממונים על הדומם ויש על הצומח, יש על החי ויש על המדבר, יש מלאכים שתפקידם לשרת את האדם במובא בגמרא [ברכות פרקט] שהיו ראשונים לפני כניסתם לבית הכסא פונים ואומרים "התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון שמרוני שמרוני, עזרוני עזרוני, המתינו לי עד שאכנס ואצא, שכן דרכן של בני אדם", והיום שאיננו בקדושה כמותם אין אנו אומרים זאת, ואלו המלאכים היו ממתנינים לאדם ושומרים עליו עד שיצא, ומתלווים אליו שוב, וכן על זו הדרך יש הממונים על התפילות ומעלים אותם אל השי"ת.
- לז. רבינו הרש"ש זיע"א אמר על מה שמובא בזוה"ק כי בבית המקדש היה תא ששמו היה תא הרצים. והוא היה מקום המלאכים שמספרים על מצוותיהם של ישראל "הרצים יצאו דחופים", ויש מלאכים שרצים לדבר השליחות "והעיר שושן צהלה ושמחה". וההיפך. ולכן אם האדם עשה עבירה וחזר בתשובה מיד יש כיתות כיתות של מלאכים באלפים שרצים לספר זכויות על אותו אדם וכל נראה עולם המלאכים עולם קסום ומדהים.
- לח. ויש שם גוונים שרומזים לחס"ד – לבן, ויש גוון שתור שמסמל לילה חושך ושם שכינה נמצאת ומדוע? משום אורה שלא יסתכל בה כל אחד. ויש גוון תכלת שמכלה את החיצונים והוא שמציל לעין הרע, וממזיקים ומהשחתה ומדברים שליליים. מעל עולם זה יש את עולם הבריאה.
- לט. עולם הבריאה הוא עולם של אין סוף כי הוא עולם הנשמות. כמה שמרתק הוא עולם העשייה וכמה שמרתק עולם היצירה עולם המלאכים, סי כמה וכמה מרתק עולם הבריאה שהוא עולם של נשמות מחצב הנשמות – כסא הכבוד, אותו כסא שהקב"ה יושב עליו ומשרה שכינתו בה.
- מ. עולם הבריאה בנוי מנשמות אלו העתידות והן אלו שהיו ונפטרו ובאו לעולם העליון, והם נשמותינו שעולות לילה לילה בשנתנו. ואם אדם עשה חטאים היא אינה יכולה להכנס לשם, והיא צריכה לומר וידוי וחרטה לפני שיישן "מארי דחושבנא" מה עשיתי היום? איזה

מבנה העולמות

- מעשה הוא טוב ואיזהו רע? האם את הטוב שעשיתי נעשה כראוי? מה כוונתי הייתה?
כמה פגעתי? ויתקן – מתוך אמונה שמחר יהיה יותר טוב מהיום.
- מא. עולם הנשמות במרכזה אדם הראשון, שהוא כביכול מרכזה שכוללת את כל הנשמות.
מתחתיה יש ג' מרכזיות – כעין מרכזי פיקוד, אברהם יצחק יעקב. שהם ימין שמאל
אמצע. ומהם מתפצלים שנים עשר מחלקות י"ב שבטים, י"ב חודשים, י"ב חלונות ברקיע,
שמהם מתפצלים שבעים מחלקות, שבעים נפש משם מתפצלים תרי"ג מחלקות, ומשם
לשישים ריבוא [600000] מחלקות.
- מב. המרכז של אותם שישים ריבוא הוא משה רבנו שכולל את כל נשמות ישראל, ובתוך
נשמת משה יש את תלמידיו שהוציאם ממצרים והולכים במדבר, ארבעים שנה, עד שהם
הסתלקו לעולמם והוא לעולמו. ומשם באה נשמת יהושע משרת משה, ואותם שש מאות
אלף נשמות תלמידי משה נתגלגלו ונעשו מנהיגים על עם ישראל בתקופה שלו.
- מג. ודע כי כל אחד ואחד מהם יש שש מאות אלף נשמות ישראל שסרים למרותו שהוא אמור
לתקנם ולקידומם הרוחני, שאותם ששייכים לו הוא אחראי להביאם לגן עדן ולהושיבם
במקומם הראוי להם כיאה למנהיג אמיתי בעם ישראל. "יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על
העדה..." מנהיגות שאיכפת לה כמשה ודוד, והדומים להם.
- מד. זהו עולם הנשמות, שכולל נשמות שהם מצד החסד והאהבה, שנשמות אלו אוהבות לתת,
ויש נשמות מצד הגבורה שהם בעלי חוש בקורת, אימה ופחד, ולהם יש גם כן צד של
נתינה אלא שהיא עם הגבלה, ומרות והנהגה.
- יש נשמות שהם מקו האמצע, נשמות של טובה שמחברות ימין ושמאל, אש ומים, וכך
בנשמות יש אין סוף, וכמאמר האר"י הקדוש שנשמת משה היא נשמת אדה"ר, מ"ה שווה
אד"ם, וש' ג' אבאת, שהם ד' מנהיגים, אדם אברהם יצחק ויעקב. וכמאמר הזוה"ק שאות
ש" מהמילה משה רומזת לג' האבות, ושש מאות אלף נשמות ישראל הם מכונים נשמות
גדולות, רשב"י ורבי עקיבא, ריב"ז נביאים זקנים, ומהם יש שש מאות אלף נשמות קטנות
שהם תחת אחריותו.
- מה. ודע כי אין צורך שהם יהיו באותו דור, אלא שיתכן שהם בדור שלנו, אלא שהם לומדים
את דברי הנשמות הגדולות הקשורים אליהם, ורק השי"ת יודע כל אדם למי הוא שייך.
נשמות אלו הקטנות כל אחת מהם מתפצלת לשש מאות אלף ניצוצות של נשמות, יכול
להיות שתבוא נשמה שתיקח איתה אלף ניצוצות על ידי עבודתה ואחד יזכה במאה,
והאחר בעשרת אלפים.
- מו. והנה באם נעשה חישוב נגיע למספר של שבע מליארד שמונה מאות וכמה מליוני נשמות
כלליות שיש בעם ישראל, וכולם הולכים אל משה רבנו ע"ה, זה עולם הכסא. וצריך לדעת
כי יש נשמות של רשעים אך לא ניגע בהן, אלא שנרמוז שהם מסוד ההבדל שיש בין עץ
החיים ועץ הדעת טו"ר, עץ החיים נשמות קדושות עץ הדעת טו"ר נשמות אחרות.
- מז. מעל עולם זה נמצא **עולם האצילות**. בעולם זה אין אנו מדברים אלא בצמצום רב. זהו
עולם הספירות שאין לנו בהם השגה כי שם הכל קודש ואין שם רע בכלל, כמו בב"ע שיש
גם רע. בעולם הבריאה יש גם תערובת רע אך הרוב טוב, והם אינם מעורבים זה בזה.
בעולם היצירה יש חציו טוב וחציו רע, לכן יש באדם ב' יצרים, מלאכים טובים ויצר הרע.

מבנה העולמות

מח. בעולם זה יש את המלאך מטטרון והוא ממונה על ששת ימי המעשה, והוא מוגבל ואין הוא שולט ביום השבת, לכן אנו אומרים "רצה והחליצנו" משליטתו ואנו עוברים לשיטת והנהגת השי"ת "ה' רועי לא אחסר". וכל אדם יש לו מט"ט משלו. נשמותינו יכולות לראות מסוף העולם ועד סופו ללא ההגבלה אלא שהגוף מגביל בהיות הכלים מוגבלים, הןא היצה"ט הקרוי מט"ט, והיצר הרע הוא ס"מ, וכשזה עולה זה יורד וכשזה יורד זה עולה, כי תמיד יהיה איזון, אלא שהצדיקים מכניעים את יצה"ר והופכים אותו לטוב. מט. יצה"ר תפקידו לומר לנו אכול, שתה, קח תרופה, חסר לך סידן, ויטמין C, אבל הוא מתחכם ועושה יותר ממה שצריך, הוא מפרז ומגזים ואז האדם גונב וכו', וכמו שיש אכילת יתר יש הפרזת יתר. כאן צריך האדם לדעת היכן הצרכים הבסיסיים והיכן הם השומנים והיתרות שהוא אינו זקוק להם וממילא מזיקים לו. כך במצוות והעבירות. שבעברות האדם צריך לכבוש את יצרו.

נ. בעולם העשייה רובו רע, ומיעוטה טוב ומעורבב. ולכן אנו רואים מה עבודה יש לנו בעולם העשייה, יש תקלות ומניעות, מכשולים ומסומים שצריך לפרוץ. כל הזמן יש צורך לחשוב להתגבר ולהאמין בה' ויקרא אליו וה' יעזור לו. אלא שאם כל זה צריך האדם להיות חכם ופיקח למצוא את היהלום ולנקות אותו ולשמור עליו, היא הנשמה של כל אחד ואחד מבני האדם, לצחצח ולהאיר בעולם.

נא. עולם האצילות, עולם הספירות שם אין רע בכלל והכל קודש והכלים שם הם אורות. בכל עולם יש כלים ואורות והספירות הללו בראם השי"ת כת"ר בלתי מושג, חכמה בינה חג"ת נה"ם. ה' ברא את האדם ואע"פ שהוא בעשייה האדם מרמז לעולם האצילות וחייב שיהיה בו מעולם האצילות כי ללא חלק מעולם האצילות לא יכולים היינו לעשות דבר. ובעולם האצילות לא היה מקבל שום דבר מבי"ע ללא אדם שמעלה מלמטה למעלה. נב. ודע כי אנו חיים על זמן שאול וכל דקה שעברה אינה חוזרת ויש לנו כלים של עולם האצילות ואנו יכולים ליצור לא רק בתלמוד תורה, אלא בכל ענין ודבר שבחיים, בעבודה בשינה, באכילה ובשתייה ובכל מעשה גשמי.

נג. ודע כי כת"ר באדם תמיד נעלם והוא בשם הוי"ה, אות י' שבשם ספירת החכמה כי הכתר הוא קוץ של אות י' נעלם "יושב בסתר עליון" "אל מסתתר בשפירי חביון" שמסתתר בתוך הכתר, והכתר באדם הוא הראש שהוא למעשה הקרקפת, הגלגלת חיצונית הכתר, והשכינה מעליו ולכן אנו מצווים לכסות את הראש, שכינה מעל ראשו של אדם. ומכאן ישנה ירידה למהות. ג' חלקים שונים זה מזה בתכלית.

נד. חלק הראש עד הצואר ג' ספירות עליונות שהם כחדר פיקוד של הגוף והנשמה. חלק שני בגוף עד הרגלים ג' ספירות, וברגליים ג' ספירות. ודע כי ראש הוא מוח חכמה אוצר הידיעות שהאדם אוצר [ימין] מוח בינה התבוננות חישובים התאמות ותחבולות יצה"ר [שמאל] ודעת המחבר אל השדרה הכתפיים והגוף.

נה. הגוף חזה ושתי זרועות [ימין ושמאל] יד ימין חסד נתינה ללא הגבלה אך גם זה לא טוב כי יש מי שהחסד לא מגיע לו וחוסר ההגבלה רע הוא. יד שמאל גבורה, מאזנת את ספירת החסד. המחבר הוא הגוף תפארת, לב ואיברים חיוניים, ריאות בית החזה, ותפקידו עצום

מבנה העולמות

באצילות שחוץ מהיותו מחבר בין ימין ושמאל הוא מחבר בין הראש לרגליים. ולהשלים חלק זה ברגליים בברית קודש. נצח והוד עמודי הגוף [יכין ובוועז] והרגליים שיעור הקומה של האדם.

נו. בידיים אדם מצווה להזהר במלאכות ומצווה ליתן צדקה ולא לעשוק. וברגליים אתה מצווה ללכת למקומות ישרים ונכונים. ואם לא עשה כך הרי הוא פוגם בחסד או בגבורה או בנצח או בהוד שבאצילות. אם אדם חושב מחשבות לא טובות במידה והשתמש במוח של חכמה פגם במוח חכמה, ואם בתחבולות אוון ומרמה הרי פגם בבינה, ואז הכתר מסתלק והאדם נשאר חשוף חלילה לסכנות.

נז. אך דע כשהאדם מתחרט ומקבל עול מלכות שמים מחדש הספירות חוזרות למקומם והחכמה והבינה והדעת מתחברים עם התפארת שהיא התורה אל הגוף והרגליים. ויש את ספירת היסוד ששם המבחן האמיתי של האדם. וכמאמר הגמרא "גזל ועריות נפשו של אדם מחמדתן" היסוד וברית קודש כדי שהאדם ישמור את בריתו מעריות כי זה המפתח לגן עדן וח"ו להיפך.

נח. הנה ראית ששבעה רועים הם שרמזו לספירות אלו, וזה ביאורם:

ג' ראשונות – אין – משיח צדקנו יזכה להן.

א. חסד – אברהם – זרוע ימין

ב. גבורה – יצחק – זרוע שמאל

ג. ת"ת – יעקב – חזה

ד. נצח – משה – רגל ימין

ה. הוד – אהרון – רגל שמאל

ו. יסוד – יוסף – ברית קודש

ז. מלכות – דוד – עטרת היסוד כתר מלכות.

תם ולא נשלם